

ЗМІСТ

7

ВІКТОРІЯ

Історія кохання

119

ПАЧ

Зі щоденника лейтенанта Глана

257

ГОЛОД

ВІКТОРІЯ

Історія кохання

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

Син мірошника йшов і думав; у його голові роїлося безліч розмаїтих ідей. На свої чотирнадцять років цей обпалений сонцем та вітром хлопець був дуже кременний і дужий.

Коли він стане дорослим, робитиме сірники. А це ж такий бентежно небезпечний фах: на руки може потрапити сірка — тоді ніхто не наважиться подати йому руки. Приятелі навряд поважатимуть його за таке марудне ремесло!

Він провідав своїх птахів у лісі. Він знав тут кожну пташину, знав, де вони гніздяться, розумів їхню мову й умів кожній відповісти; не раз пригощав їх кульками тіста з борошна, змеленого у батьковому млині.

Дерева вздовж стежки також були його добрими знайомими. Навесні він зчіджував із них сік, а взимку турбувався про них, наче про рідних, струшував важкий сніг, щоб гілля змогло випростатися до сонця. І навіть угорі, у покинутій гранітній каменоломні, йому був знайомий кожний камінь. Хлопець вирізав на скелях літери й малюнки, а ще складав каменюки кружком і уявляв, ніби це парафіяни зібралися навколо свого пароха. Неймовірні, дивовижні речі відбувалися у старій каменоломні.

Хлопець звернув убік і рушив униз, до загати. Колесо крутилося з монотонним жажливим гуркотом. Він звик блукати тут, розмовляючи у голос із собою. Кожна перлинка шумовиння жила, здавалося, своїм життям і могла розповісти чимало цікавого, а далі, біля шлюзів, вода стрімко падала вниз. Міріади водяних краплин

мерехтіли в повітрі, наче хтось вивісив просохнути на сонці прозорий серпанок. У річці, нижче від загати, водилася риба; він часто рибалив там.

Коли виросте, стане пірнальником. Це справді достойний фах. Він стрибне в море з палуби корабля і порине в чуже невідоме царство, де вигойдуються у воді неозорі чудернацькі ліси, а на дні стоїть кораловий палац. Принцеса поманить його рукою з вікна і скаже: «Заходь!».

Та враз позад себе він чує голос, то батько кличе його:

— Юганнесе, по тебе прийшов посланець із Замку. Молоді пани хочуть, щоб ти завіз їх на острів!

Хлопець одразу ж поквапився туди. Несподівану, велику ласку виявили синові мірошника.

Панська садиба на тлі довколишньої зелені була схожа на невеличкий замок чи, може, на казковий загублений у лісах палац. То була дерев'яна, вималювана набіло будівля з численними арковими вікнами вздовж стін і навіть на даху. Коли до господарів навідувалися гості, на круглій вежі майорів стяг. Тутешні мешканці називали садибу Замком. По один бік Замку мерехтіло плесо фіорду, по інший — простягалися неозорі ліси, а ген, удалині, виднілися дрібні селянські обійстя.

Юганнес зустрів молодих панів біля причалу і допоміг їм сісти у човен. Це були знайомі йому діти господаря Замку та їхні приятелі з міста. Усі взуті у високі рибацькі чоботи, лише Вікторія мала на ногах крихітні черевички — їй нещодавно виповнилося десять літ. Після прибуття на острів її треба перенести з човна на руках.

— Можна тебе понесу я? — запитав Юганнес.

— Це зроблю я! — гаркнув містюк Отто, хлопець-підліток, і підхопив дівчинку на руки.

Юганнес навіть не ворухнувся, він бачив, як Отто виніс Вікторію на високий берег, і чув, як вона подякувала. Обернувшись, Отто гукнув:

— Гей, ти, — як там тебе — пильнуватимеш човен!

— Юганнес, — відказала Вікторія. — Так, він пильнуватиме.

І Юганнес залишився на березі. Решта подалася в глиб острова з кошиками в руках для збирання пташиних яєць. Якийсь час він стояв, глибоко замислившись. Йому так хотілося піти разом з усіма, а човен можна витягнути на берег. Важкий? Де там! Він щосили пхнув човен і виштовхав його на суходіл.

Здалеку до хлопця долітали розмови та сміх молодого товариства. Що ж, ідіть собі, щасливої дороги! Невже шкода взяти його із собою? Він міг би показати їм гнізда в моторошних норах у скелях, де висиджують своє потомство хижі птахи з пушком на дзьобах. Якось він навіть бачив горностая.

Юганнес знову зіштовхнув човен у воду і повеслував до протилежного боку острова. Він уже здолав добрячий шмат дороги, як із берега зарепетували:

— Веслуй назад! Ти розлякаєш усіх птахів!

— Хочете, я покажу вам, де мешкає горностай? — голос Юганнеса прозвучав запитально. Він трішки зачекав. — А ще можемо викурити з нори гадюку. Я маю сірники.

Однак відповіді не дочекався. Хлопчина розвернувся і повеслував до того місця, де вони пристали до острова, а там уже витягнув човен на берег.

Коли він виросте, то викупить у султана острів, ніхто не матиме права на нього й ногою ступити. Корабель із гарматами охоронятиме його узбережжя. «Ваша

величносте, — прийдуть до нього з новиною раби, — якийсь корабель тоне, він наскочив на рифи, а на ньому гинуть люди». «Хай гинуть!» — скаже він. «Вони благають порятунку, ми ще встигнемо їм допомогти, серед них жінка в білому». «Урятуйте їх», — звелить він громовим голосом. І ось, через багато років, він знову бачить дітей господаря Замку, Вікторія впаде йому до ніг і дякуватиме за її спасіння. «Не треба дяки, я лише виконував свій обов'язок, — скаже він. — Гуляйте собі по моїх володіннях, доки вам заманеться». Він звелить відчинити ворота свого палацу й частуватиме гостей стравами на золотих тацях, а триста темношкірих рабинь танцюватимуть і співатимуть для них усю ніч. Коли ж настане час відбувати, Вікторія не захоче їхати з усіма, вона кинеється перед ним ниць і ридатиме, бо ж кохає його. «Не проганяйте, не відштовхуйте мене, ваша величносте, я готова стати однією з ваших рабинь...»

Юганнес швидко рушив у глиб острова, зворушений тими фантазіями майже до сліз. Що ж, він порятує дітей господаря Замку. Хтозна, може, вони заблукали? Може, Вікторія оступилась і не може вирватися з кам'яного полону? Йому ж досить лише простягнути руку і визволити її.

Однак молоді панове тільки здивовано глянули на нього. Як це він наважився покинути човен?

— Я призначив тебе відповідальним за човна, — сказав Отто.

— Може, показати вам малинник? — запитав Юганнес.

У відповідь мовчанка. Вікторія притьмом кинулася на порятунок.

— Малинник? Де він?

Та містюк скоро оговтався і сказав:

— Зараз нам не до малини.

Юганнес не вгавав:

— Я знаю, де можна назбирати скойок.

Знову тиша.

— А в них є перли? — поцікавився Отто.

— Як цікаво! — вигукнула Вікторія.

Юганнес заперечно похитав головою, цього він не знає. А скойки лежать далеко в морі на білому піщаному дні. Туди можна добратися човном, а потім пірнути у воду.

Нову ідею просто висміяли, Отто взяв його на глум:

— Бачили ми таких пірнальників!

Юганнес важко засопів:

— А хочете, я піднімуся на гору, скину в море велетенську брилу?

— Навіщо?

— Просто так. Ви зможете подивитися, як вона гепеться у воду.

Утім і ця пропозиція нікого не зацікавила, тож Юганнес засоромлено примовк. Тоді він сам подався на пошуки яець далеко від інших, на другому боці острова.

Коли товариство знову зібралося біля човна, улов Юганнеса виявився набагато більшим, ніж у решти; він обережно ніс яйця у картузі.

— Як це тобі вдалося назбирати так багато яець? — запитав міщух Отто.

— Я знаю місця гніздувань, — відказав щасливий Юганнес. — Я докладу їх до твоїх, Вікторіє.

— Не руш! — скрикнув Отто. — Чому це раптом?

Усі водночас зиркнули на нього.

— Хто дасть мені гарантію, що той картуз чистий?

Юганнес нічого на те не відповів. Його радість, наче хвилию змило. Він поволі побрів назад із яйцями в руках.

— Що з ним? Куди це він? — роздратовано запитав Отто.

— Куди ти йдеш, Юганнесе? — кинулася йому навздогін Вікторія.

Хлопець зупинився і тихо відповів:

— Покладу яйця назад у гнізда.

Якусь мить вони стояли й дивилися одне на одного.

— Надвечір я піду в каменоломню, — мовив нарешті він.

Вікторія не відповіла.

— Я міг би показати тобі печеру.

— Я боюся, — сказала дівчинка. — Там так темно.

І Юганнес, незважаючи на свою велику кривду, усміхнувся і хоробро прорік:

— Я ж буду з тобою.

Усі свої дитячі роки Юганнес провів, граючись у старій каменоломні. Людям не раз доводилося чути, як він вовтузиться там, нагорі, і розмовляє сам із собою. Деколи він уявляв себе священиком і правив службу Божу.

Видобувати граніт уже давно перестали, тепер каміння поросло мохом, а вітер і негода знищили сліди від вибухів та інструментів. Однак збереглася таємничка печера, яку син мірошника прибрав і пишно прикрасив. Тут він верховодив найхоробрішою у світі ватагою розбійників.

Ось він дзеленькає срібним скликанчиком. Крихітний чоловічок, карлик, із діамантовою шпилькою на шапочці, підбігає до нього. Це слуга. Він кланяється в пояс. «Коли прийде принцеса Вікторія, веди її до мене», — голосно велить Юганнес. Карлик знову кланяється в пояс і зникає. Юганнес зручно вмощується на м'якій канапі й замислюється. Він посадить її на троні і частуватиме найвишуканішими стравами на срібних